

ХӨХ ТЭНГЭРИЙН ОРНЫ **ХҮҮХДИЙН ТӨЛӨӨХ ДЭВШИЛ**

МОНГОЛ УЛС ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦИД НЭГДЭН ОРСНЫ 25 ЖИЛИЙН ОЙД ЗОРИУЛАВ

CRC@25

ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН
ТУХАЙ КОНВЕНЦ 25 ЖИЛ

ХӨХ ТЭНГЭРИЙН ОРНЫ ХҮҮХДИЙН ТӨЛӨӨХ ДЭВШИЛ

МОНГОЛ УЛС ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦИД НЭГДЭН ОРСНЫ 25 ЖИЛИЙН ОЙД ЗОРИУЛАВ

© Монгол дахь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хүүхдийн сан
2015 он

НҮБ-ын Хүүхдийн сан

НҮБ-ын Нэгдсэн байр, Нэгдсэн Үндэстний гудамж-14, Сүхбаатар дүүрэг,
Улаанбаатар 14201, Монгол Улс

Вэбсайт: www.unicef.mn

www.facebook.com/unicefmongolia

twitter.com/UNICEF_Mongolia

Гэрэл зургийг

Хуудас 5 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2012/Ц.Цэндсүрэн

Хуудас 6 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 7 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2010/А.Каллен

Хуудас 8 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2014/Азбаатар

Хуудас 9 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2013/Э.Ундрах

Хуудас 10 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 11 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 12 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 13 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2014/Д.Ариунзаяа

Хуудас 14 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 15 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2014/Д.Ариунзаяа

Хуудас 16 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 17 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2014/З.Батбилэг

Хуудас 18 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2014/Д.Ариунзаяа

Хуудас 19 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2014/Д.Ариунзаяа

Хуудас 20 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 21 © НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөр, Монгол/2014/П.Жаргалсайхан

Хуудас 22 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 23 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан, Монгол/2014/Д.Ариунзаяа

Хуудас 24 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 25 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2012/Б.Сокол

Хуудас 26 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2010/А.Асаэл

Хуудас 27 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/2007/Холмс

Хуудас 28 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк /2012/Б.Сокол

Хуудас 29 © НҮБ-ын Хүүхдийн сан/Нью-Йорк/2010/А.Каллен

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол түмэн үр хүүхдээ өнө эртнээс дээдэлж ирсэн уламжлалтай. Энэ уламжлал Монголын түүхийн бүхий л цаг үед аливаа улс төр, үзэл суртлын талцаас үл хамааран баттай оршин тогтносоор ирсэн.

1990 онд НҮБ-ын Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцид гарын үсэг зурж, соёрхон баталсан анхны орнуудын нэг нь Монгол Улс байсан. Үүнээс хойш 25 жилийн хугацаанд Монгол Улсын Засгийн газар хүүхэд залуучуудынхаа сайн сайхны төлөө тасралтгүй анхаарч, ажиллаж ирсэн билээ. Бид одоо ч хүүхэд бүрийн эрүүл, аюулгүй орчинд аж төрөх, сурч боловсрох, улс нийгмийнхээ үйл хэрэгт идэвхтэй оролцох, хамгаалагдах гэсэн эрхүүдийг нь хангахын төлөө нөөц бололцоогоо дайчлан ажилласаар байна. Бидний нэг үндсэн үүрэг бол нийгмийн бүх суурь үйлчилгээг чанартай бас хүн бүрт хүртээмжтэй байлгаж, Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцид багтсан бүх эрхийг хангах, хамгаалах явдал билээ. Хүүхэд, хойч үедээ хөрөнгө оруулалт хийх нь Монгол орны ирээдүйн хөгжлийн түлхүүр мөн.

Энэ 2015 онд Монгол Улс Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцид нэгдэн орсны 25 жилийн ой болж байгаагаас гадна Монголд хүүхдийн хөдөлгөөн, хүүхдийн байгууллага үүсч хөгжсөний 90 жилийн ойн баяр давхар тохиож байгаа билээ. Энэ хугацаанд хүүхдийн байгууллага төрөөс хүүхдийн төлөө баримтлах бодлого, үйл ажиллагааг тасралтгүй хэрэгжүүлж, энэхүү зурагт номонд багтсан олон амжилтуудыг биелүүлэхэд онцгой үүрэг гүйцэтгэж ирсэн юм.

Та бүхэнд өргөн барьж байгаа энэ номонд 1990 онд Монгол Улс Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцид нэгдэн орсноос хойшхи хугацаанд гаргасан 25 онцгой дэвшил, амжилтыг багтаасан буй. Нөгөө талаас, Монголын хүүхэд бүр Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцид заасан эрхүүдээ бүрэн эдэлж чаддаг болохын тулд бидэнд цаашид хийх зүйл их байгааг энэ ном мөн бидэнд давхар сануулж байгаа юм.

Ийнхүү түүхэн хоёр ойг тохиолдуулан Монголын хүүхэд багачуудынхаа сайн сайхан амьдрал, гэрэлт ирээдүйн төлөө бүхий л нөөц бололцоогоо дайчлан, НҮБ-ын Хүүхдийн сан болон бусад түнш байгууллага, ард иргэдтэйгээ хамтран ажиллах болно гэдгээ дахин илэрхийлэхэд таатай байна.

ХҮН АМЫН ХӨГЖИЛ,
НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН САЙД С.ЭРДЭНЭ

ӨМНӨХ ҮГ

НҮБ-ын Хүүхдийн эрхийн тухай конвенц хүчин төгөлдөр болсноосоо хойш хүүхдэд ээлтэй дэлхий өртөнцийг бий болгох үндсэн суурь баримт бичиг болж ирсэн билээ. Хүүхдэд ээлтэй дэлхийд хүүхэд бүр аливаа алагчлалгүйгээр өсч торних, сурч хөгжих, хүндлэгдэх, хамгаалагдах, тэдэнтэй холбоотой шийдвэр гаргах үйл явцад оролцох, үзэл бодлоо илэрхийлэх эрхээ бүрэн эдэлдэг байх ёстой. Хүүхдийн эрхийн тухай конвенц нь дэлхийн өнцөг булан бүрт хүүхдийн төлөө үндэсний бодлого, хууль эрх зүйн өөрчлөлтүүдийг хийж, улс нийгмээрээ хүүхдийн төлөө үүрэг амлалтаа бататгаж, хүүхэд бүр нийгмийн амьдралд идэвхтэй оролцох нөхцөл боломжийг бүрдүүлэхэд уриалан дуудсан.

Монгол Улс ч мөн яг 25 жилийн өмнө Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцид гарын үсэг зурж, соёрхон баталсан анхны орууудын нэг болж, түүнээс хойш хүүхдийн төлөө үлэмж ахиц дэвшил гаргаж чадсан нь тус үлсын хүүхдийн эрхийг хангахын төлөөх чин хүсэлэрмэлзэлийн нотолгоо юм. Энэхүү чухал ойн баярыг тохиолдуулан Монгол Улсын Засгийн газар болон бидэнтэй хамтран ажилладаг үндэсний түнш байгууллагуудаа хүүхдийн сайн сайхны төлөө гаргасан хичээл зүтгэл, ололт амжилт бүхэнд нь баяр хүргэхийн зэрэгцээ Монголын хүүхэд нэг бүрийн эрхийг бүрэн дүүрэн хангахын тулд цаашдын зорилгоо хамтдаа эргэцүүлэн дүгнэхийг уриалж байна.

Монголын одоо болон ирээдүйн хөгжлийн үндсэн тулгуур багана нь хүүхдийн эрх тэгш байдлыг хангах асуудал мөн. Тэгш байдлыг хангана гэдэг зөвхөн бидний ёс суртахууны үүрэг төдийгүй улс орны ирээдүйд оруулж буй стратегийн чухал ач холбогдолтой

хөрөнгө оруулалт юм. Нялх, бага насны хүүхдүүд, өсвөр үеийнхэн болон залуусын эрхийг тэгш хангаж, тэдэнд тэгш боломжийг олгохын төлөө хийсэн хөрөнгө оруулалт нь эргээд нийгэм, эдийн засаг, хүн амын оролцоо зэрэг салбарт үр өгөөж нь хэд дахин нэмэгдэн буцан орж ирдэг. Хүүхэд бүр эсэн мэнд төрөх, амьдрах, шим тэжээлтэй хоол хүнс хэрэглэх, сурч боловсрох, хөгжих, эрүүл аюулгүй орчинд өсч торних боломжийг тэгш хүртэж чадсанаар дэвшил гарна. Нас хүйс, шашин шүтлэг, яс үндэс, нийгэм эдийн засгийн байдал, бие бялдрын онцлог, газар зүйн байрлал зэргийг үл харгалзан хүүхэд бүрийн үндсэн эрхүүдийг хангаж чадсанаар шударга ёс тогтоно. Өнөөдөр хотод ч, хөдөөд ч хүүхдүүдийн дунд тэгш бус, ялгаатай байдал байсаар байгаа бөгөөд эдгээр хүүхдүүдийн дийлэнх хэсэгт нь бид хүрч ажиллаж чадахгүй байгаа нь биднээс шинэлэг санал санаачилга, арга барилыг шаардаж байгаа юм.

Монгол Улс Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцид нэгдсэний 25 жилийн ойн баяр тохиож байгаа энэ үед бүх хүүхдийн төлөө, тэр дундаа бидний хүрч, тусалж чадахгүй байгаа хүүхдүүдийнхээ сайн сайхны төлөө хамтдаа ажиллая гэсэн үүрэг амлалтаа дахин сэргээхийг хамтран ажилладаг бүх байгууллага, түншүүдээ уриалж байна. Ингэж гэмээ нь бид энэ улс орны ирээдүйг баталгаажуулж чадна.

Улс орон бүрийн хамгийн чухал баялаг нь түүний ард иргэд, хойч үе, хүүхэд багачууд байдаг. Монгол Улс ч энэ баялаг дээрээ түшиглэн гэрэлт ирээдүйгээ цогцлоо болтугай!

МОНГОЛ ДАХЬ НҮБ-ЫН ХҮҮХДИЙН САНГИЙН
СУУРИН ТӨЛӨӨЛӨГЧ РОБЕРТО БЭНЕС

МОНГОЛ УЛС **НҮБ-ЫН ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙН ТУХАЙ КОНВЕНЦИЙГ**
1990 ОНД СОЁРХОН БАТАЛСАН АНХНЫ ОРНУУДЫН НЭГ БӨГӨӨД
КОНВЕНЦИЙН З НЭМЭЛТ ПРОТОКОЛД НЭГДЭН ОРСОН

ХҮҮХДИЙН ЭСЭН МЭНД АМЬДРАХУЙ

1990 ОНООС ХОЙШ 5 ХҮРТЭЛХ
НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ

2/3-р БҮУРСАН

БОЛОВСРОЛ

1990-2014 ОНЫ
ХООРОНД СУРГУУЛИЙН
ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН
ХАМРАГДАЛТ **35%**-с
79% БОЛЖ **ӨССӨН**

ХООЛ ТЭЖЭЭЛ

2000 ОНООС
ХОЙШ
ХҮҮХДИЙН
ДУНД
ТУРААЛЫН
ТҮВШИН **90**
ГАРУЙ ХУВИАР
БҮУРСАН

ХҮҮХЭД ХАМГААЛАЛ

1996 ОНД
**ХҮҮХДИЙН ЭРХИЙГ
ХАМГААЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛЬ БАТЛАГДСАН**

АРИУН ЦЭВЭР

1990 ОНООС ХОЙШ
САЙЖРУУЛСАН
АРИУН ЦЭВРИЙН
БАЙГУУЛАМЖИЙН
ХЭРЭГЛЭЭ **2 ДАХИН**
НЭМЭГДСЭН

УС

ХҮН АМЫН
2/3 нь
САЙЖРУУЛСАН
УНДНЫ УСНЫ
ЭХ ҮҮСВЭРТЭЙ
БАЙНА

ХҮҮХЭД ХАМГААЛАЛ

2006 ОНД СУРГУУЛИЙН
ОРЧИНД **ХҮҮХДИЙГ**
ЗОДОЖ ШИЙТГЭХИЙГ
ХУУЛИАР
ХОРИГЛОСОН

НИЙГМИЙН БОДЛОГО

2012 ОНООС ХОЙШ ХҮҮХЭД БҮР
ХҮҮХДИЙН МӨНГӨ ХӨТӨЛБӨРТ
ХАМРАГДАЖ БАЙНА

БОЛОВСРОЛ

1990-ээд ОНЫ ДУНД ҮЕТЭЙ
ХАРЬЦУУЛАХАД БАГА БОЛОВСРОЛЫН
ТӨГСӨЛТ **75%**-С **98%**
БОЛЖ **ЭССӨН**

ЭРҮҮЛ МЭНД

2003-2013 ОНЫ ХООРОНД
ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ
100,000 АМЬД ТӨРӨЛТӨД
110-с 43
БОЛЖ **БУУРСАН**

ДАРХЛААЖУУЛАЛТ

2006-2014 ОНЫ ХООРОНД
ТОВЛОЛЫН ДАРХЛААЖУУЛАЛТАД
ЗАРЦУУЛАХ ТӨСӨВ **8 дахин өсч,**
НИЙТ ВАКЦИНЫ **90 гаруй хувийг**
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖҮҮЛЖ БАЙНА

ХҮҮХЭД ХАМГААЛАЛ

2007 ОНООС ХҮҮХЭД ХАМГААЛЛЫН
ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САЛБАР ДУНДЫН
ЗОХИЦУУЛАЛТАЙ **ХАМТАРСАН БАГААР**
ҮЗҮҮЛЭХ АРГАЧЛАЛЫГ НЭВТРҮҮЛЭВ

ХҮҮХДИЙН ЭСЭН МЭНД АМЬДРАХУЙ

2000-2013 ОНЫ
ХООРОНД 5 ХҮРТЭЛХ
НАСНЫ ХҮҮХДИЙН
СУУЛГАЛТ ӨВЧНИЙ
УЛМААС ЭНДЭХ
ЭНДЭГДЭЛ **65%-р**
БУУРСАН

ЭРҮҮЛ МЭНД

ХҮҮХДИЙН ЭСЭН МЭНД ӨСЧ ХӨГЖИХӨД
ЧУХАЛ ҮҮРЭГТЭЙ ИОДЖУУЛСАН ДАВСНЫ
ХЭРЭГЛЭЭ 2000-2013 ОНЫ ХООРОНД
2/3-р НЭМЭГДСЭН

ЭРҮҮЛ МЭНД

2013 ОНД ШИНЭЭР ТӨРЖ БУЙ НИЙТ
ХҮҮХДИЙН **99%** НЬ МЭРГЭШСЭН ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН АЖИЛТНЫ ХЯНАЛТ ДОР ТӨРСӨН

2003 ОНД **ҮНДЭСНИЙ ЦӨӨНХИЙН**
ХҮҮХДҮҮД ЭХ ХЭЛЭЭРЭЭ СУРАЛЦАХ
БОЛОМЖИЙГ ХУУЛЬЧИЛСАН

БОЛОВСРОЛ

2002-2013 ОНЫ ХООРОНД
БАГА БОЛОВСРОЛЫН ХАМРАН
СУРГАЛТЫН ЖИН **89%**-с **96%**-д
ХҮРСЭН

ТӨРСНИЙ БҮРТГЭЛ

2013 ОНД ТӨРСӨН
НИЙТ ХҮҮХДИЙН **99%**
ТӨРСНИЙ БҮРТГЭЛД
ХАМРАГДСАН

ДАРХЛААЖУУЛАЛТ

2005-2013 ОНЫ ХООРОНД БҮРЭН
ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН ХАМРАГДАЛТ
68%-с 78% БОЛЖ **ӨССӨН**

ХДХВ, ДОХ

2008-2013 ОНЫ ХООРОНД
ХДХВ-ИЙН ШИНЖИЛГЭЭНД
ХАМРАГДСАН ЖИРЭМСЭН ЭХЧҮҮДИЙН
ХУВЬ **0%-с 69%** БОЛЖ **ӨССӨН**

2014 ОНД ЖИРЭМСЭН
ЭХЧҮҮДИЙН БАРАГ **90%**
ЭХНИЙ З САРТАЙДАА
ЖИРЭМСЭНИЙ ХЯНАЛТАНД
ХАМРАГДСАН. 1990 ОНД
дөнгөж **53%** ХАМРАГДАЖ
БАЙСАН

ХҮҮХЭД ХАМГААЛАЛ

2014 ОНД АНХНЫ
ҮНЭГҮЙ, 24 ЦАГИЙН
ХҮҮХДИЙН ТУСЛАМЖИЙН
УТАС Үндэсний хэмжээнд
ажиллаж эхлэв

ХҮҮХЭД ХАМГААЛАЛ

1997 ОНООС
НИЙГМИЙН АЖИЛТАН
БЭЛТГЭЖ ЭХЭЛСЭН НЬ
ХҮҮХЭД ХАМГААЛЛЫН САЛБАРТ
ЧУХАЛ АЛХАМ БОЛСОН

БОЛОВСРОЛ

2006 ОНД ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ
ХҮҮХДИЙГ **БОЛОВСРОЛД ТЭГШ**
ХАМРУУЛАХ ТУХАЙ ЗААЛТ
БОЛОВСРОЛЫН ХУУЛИНД ОРСОН

ЭХ СУРВАЛЖ

Хуудас	Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцийн зүйл заалтууд	Эх сурвалж
6	Хүүхэд бүр эсэн мэнд амьдрах, эрүүл саруул өсч торних эрхтэй. Тэдний эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах, хөгжих нөхцлийг Засгийн газар баталгаажуулна (Зүйл 6)	"A Promise Renewed" тайлан, НҮБ-ын Хүүхдийн сан, 2013
7	Хүүхэд бүр сурч боловсрох эрхтэй (Зүйл 28)	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны яам, 2014
8	Хүүхэд бүр эсэн мэнд амьдрах, эрүүл саруул өсч торних эрхтэй. Тэдний эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах, хөгжих нөхцлийг Засгийн газар баталгаажуулна (Зүйл 6)	Хүүхэд хөгжил судалгаа 2000 (MICS-2) Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа 2013 (MICS-5)
9	Хүүхэд бүр өөрсдийнх нь аж байдалд ямар нэг хор уршиг учруулж болзошгүй аливаа үйл ажиллагаанаас хамгаалуулах эрхтэй (Зүйл 36)	Хүүхдийн эрхийг хамгаалах тухай хууль, 1996
10	Хүүхэд бүр эрүүл байхын тулд цэвэр ус хэрэглэж, цэвэр орчинд амьдрах эрхтэй (Зүйл 24)	Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа 2013 (MICS-5)
11	Хүүхэд бүр эрүүл байхын тулд цэвэр ус хэрэглэж, цэвэр орчинд амьдрах эрхтэй (Зүйл 24)	Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа 2013 (MICS-5)
12	Хүүхэд бүр өөрсдийнх нь аж байдалд ямар нэг хор уршиг учруулж болзошгүй аливаа үйл ажиллагаанаас хамгаалуулах эрхтэй (Зүйл 36)	Боловсролын тухай хууль, Зүйл 44.3 (2006 онд орсон нэмэлт)
13	Хүүхэд бүр бие махбодийн, оюун санааны, итгэл үнэмшилийн, ёс суртахууны, нийгмийн хувьд хөгжих боломж бүхий үзүүлэлтэй амьдрах эрхтэй. Засгийн газар уг нөхцлийг бүрдүүлж чадаагүй гэр бүлд туслах ёстой (Зүйл 27)	Хүний хөгжил сангийн тухай хууль, Зүйл 17.1.5 (2012 онд орсон өөрчлөлт)
14	Хүүхэд бүр сурч боловсрох эрхтэй (Зүйл 28)	"Development Progress: From Decline to Recovery - Post-Primary Education in Mongolia" тайлан, 2014
15	Хүүхэд бүр эсэн мэнд амьдрах, эрүүл саруул өсч торних эрхтэй. Тэдний эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах, хөгжих нөхцлийг Засгийн газар баталгаажуулна (Зүйл 6)	Эрүүл мэндийн яам, 2013
16	Хүүхэд бүр чанартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах эрхтэй (Зүйл 24)	Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв, 2014
17	Хүүхэд бүр өөрсдийнх нь аж байдалд ямар нэг хор уршиг учруулж болзошгүй аливаа үйл ажиллагаанаас хамгаалуулах эрхтэй (Зүйл 36)	Улаанбаатар хотын захирагчийн тогтоол №144, 2007
18	Хүүхэд бүр эсэн мэнд амьдрах, эрүүл саруул өсч торних эрхтэй. Тэдний эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах, хөгжих нөхцлийг Засгийн газар баталгаажуулна (Зүйл 6)	Дэлхийн эрүүл мэндийн статистик баримт, 2013
19	Хүүхэд бүр эсэн мэнд амьдрах, эрүүл саруул өсч торних эрхтэй. Тэдний эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах, хөгжих нөхцлийг Засгийн газар баталгаажуулна (Зүйл 6)	Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа 2013 (MICS-5)
20	Хүүхэд бүр чанартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах эрхтэй (Зүйл 24)	Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа 2013 (MICS-5)
21	Хүүхэд бүр өөрийн улсын ихэнх хүмүүстийг адил эсэхээс үл хамааран, өөрийн гэр бүлийн уламжлал, шашин, хэлийг сурах, хэрэглэх эрхтэй (Зүйл 30)	Төрийн албан ёсны хэлний тухай хууль, Зүйл 5.14, 2003
22	Хүүхэд бүр сурч боловсрох эрхтэй (Зүйл 28)	"Мянганы хөгжлийн зорилтуудын хэрэгжилт" үндэсний тав дахь илтгэл, 2013
23	Хүүхэд бүр албан ёсоор төрснөө бүртгүүлэх, өөрийн нэртэй, улсын харьяалалтай байх, эцэг эхээ мэдэх, эцэг эхээрээ асрамжуулах эрхтэй (Зүйл 7)	Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа 2013 (MICS-5)
24	Хүүхэд бүр чанартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах эрхтэй (Зүйл 24)	Хүүхэд хөгжил судалгаа 2005 (MICS-3) Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа 2013 (MICS-5)
25	Хүүхэд бүр чанартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах эрхтэй (Зүйл 24)	Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа 2013 (MICS-5)
26	Хүүхэд бүр чанартай эрүүл мэндийн үйлчилгээ авах эрхтэй (Зүйл 24)	Эрүүл мэндийн яам, 2013
27	Хүүхэд бүр өөрсдийнх нь аж байдалд ямар нэг хор уршиг учруулж болзошгүй аливаа үйл ажиллагаанаас хамгаалуулах эрхтэй (Зүйл 36)	Хүүхдийн төлөө үндэсний зөвлөлийн тогтоол №1, 2014
28	Хүүхэд бүр өөрсдийнх нь аж байдалд ямар нэг хор уршиг учруулж болзошгүй аливаа үйл ажиллагаанаас хамгаалуулах эрхтэй (Зүйл 36)	Английн Хүүхдийг Ивээх Сан, Улсын Багшийн Их Сургууль, Монголын Хүүхдийн Эрхийн Төв болон Монголын Хүүхдийн Төлөө Төвийн хамтарсан төсөл
29	Хүүхэд ямар нэгэн хөгжлийн бэрхшээлтэй бол өөрийн хамгийн сайн чадвараар бүрэн бутэн, хараат бус амьдралыг бий болгох, нийгэмд идэвхтэй оролцохоор тусгай халамж, дэмжлэг авч, боловсрол эзэмшиж эрхтэй (Зүйл 23)	Бага, дунд боловсролын тухай хууль, Зүйл 13.3, (2006 онд орсон нэмэлт)

Дээрх зүйл заалтуудын Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцийн хялбаршуулсан хувилбараас авав. Хүүхдийн эрхийн тухай конвенц нь нийт 54 зүйлтэй. Конвенцийтэй холбоотой дэлгэрэнгүй мэдээллийг www.unicef.org/crc хаягаас авна уу.

Вэбсайт: www.unicef.mn
www.facebook.com/unicefmongolia
twitter.com/UNICEF_Mongolia